

Lektsioonid: Jl 2:21–27; Mt 6:25–34

Pihikõne: Gl 6:9

Jutlus: 1Tm 6:6–10

Laulud: 154 (1–3); 358 (1–2, 3); 156 (1–3); 206 (1–3)

Ent jumalakartus on suur tuluallikas, kui inimesele piisab sellest, mis tal on. Ei ole me ju midagi toonud maailma, nii ei suuda me ka midagi maailmast ära viia. Kui meil on aga elatist ja ihukatet, siis olgu neist meile küll. Kes tahavad aga rikastuda, need langevad kiusatusse ja lõksu, paljudesse rumalaisse ja kahjulikesse himudesse, mis vajutavad inimesed sügavale hävingusse ja hukatusse. Jah, kõige kurja juur on rahaarmastus, sest raha ihaldades on mõnedki eksinud ära usust ja on ise endale valmistanud palju valu.

Kas jumalakartus võib olla tuluallikas? Meie aja inimestele, eriti siin Eestis tundub selline mõte vist üsna arusaamatu. Usklikke inimesi on ikka peetud vaesteks ja kõnekäänd „vaene nagu kirikurott” ei tähenda ju muud kui et kirikus on isegi rotid vaesed, rääkimata siis inimestest, eriti vaimulikest. Seega, kirikus ju mingit tulu küll teenida ei saa!

Ometi ütleb apostel Paulus 2Ts 3:10: „Sest ka siis, kui olime teie juures, käskisime teid: „Kes ei taha töötada, ärgu ka söögu!” See sõna on meile tuttav ka nõukogude ajast (mõnele tuleb ehk ka meelde Kuldse Trio pilkelaul „Kes ei tööta, see ei söö”). Kuid näib, et see on seotud just kiusatustega algkoguduses.

Tõepoolest, kui usklikud tõid oma varanduse kogudusse, siis võis ju juhtuda, et keegi püüdis jumalakartuse sildi all sealt osa saada, kuid peitis oma jumalakartuse taha oma laiskuse tööd teha. Küllap seepärast rõhutab Paulus ka ise 1Ts 2:9: „Töötades ööd ja päevad, et mitte saada koormaks kellelegi teist, kuulutasime teile Jumala evangeeliumi.” Paulus oli teatavasti maise eriala poolest telgitegija ja teenis sel alal endale leiba, et keegi ei saaks teda süüdistada apostliametist endale tulu teenimises.

Selle sissejuhatuse järel ongi sobiv alustada meie kirjakoha vaatlust. Paulus ütleb: „Ent jumalakartus on suur tuluallikas, kui inimesele piisab sellest, mis tal on.” Niisiis on jumalakartus tõepoolest tuluallikas, ent ainult siis, kui inimene on rahul sellega, mis tal on. Kuidas siis nii, kas inimene saab siis üksnes jumalakartusest ära elada?

Näib nii, eriti kui meenutame juba altariist kuulnud Jeesuse kuldsalmi Mt 6:33: „Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi!” „See kõik”, mida Jumala otsimisele „pealegi antakse” ongi see, mida inimesel on eluks tarvis. Niisiis tahab Jumal, et inimene toimiks vastupidiselt levinud arvamusele, et kõigepealt tuleb hoolitseda oma esmavajaduste eest ja seejärel võib-olla ka hingeliste vajaduste eest. Sest tavaliselt mõtleb inimene ju nii: kes siis saab mõelda Jumala peale, kui endal ja lähedastel kõht tühi ja ihu külmetab!

Jeesuse sõnadest Mt 6, mida kuulsime altariist, saab aga järeldada, et Jumal hoolitseb kõigi nende eest, kes Teda otsivad. Meenutan: „Ärge siis hakake muretsema, öeldes: „Mis me sööme?” või „Mis me joome?” või „Millega me riietume?” Sest kõike seda taotleavad paganad. Teie taevane Isa teab ju, et te seda kõike vajate.”

Ometi ütleb Paulus meie kirjakohas: „Kui meil on aga elatist ja ihukatet, siis olgu neist meile küll.” Kas ei tähenda see ikkagi seda, et inimene peab esmalt elatise ja ihukatte eest hoolitsema ja alles siis hakkama Jumala peale mõtlema? Arvan, et siiski mitte. Kui inimene siia ilma sünnib, siis on ta ju abitu ja alasti ning perekond hoolitseb tema eest. Hiljem, kui inimesel on puudus käes, siis ühiskond ju ikka hoolitseb teatud piirini selle eest, et inimesel oleks elatist ja ihukatet. Ka vaesel inimesel on elatist ja ihukatet, muidu ei peaks ta ju vastu. Seda elatist ja ihukatet on eemalt vaadates võib-olla vähe, aga kui inimesel on sellest küll, siis sellest ka piisab.

Siin jõuamegi tagasi rahulolu juurde. Rahulolu ei sõltu mitte selle hulgast, mis meil on, vaid meie südame seisundist. Südamesse annab aga rahu üksnes Jumal. Seega võivad olla rahul nii vaesed kui ka rikkad. Just seetõttu saab Paulus Fl 4:12 öelda: „Oskan elada kehvalt ja oskan elada ka jõukalt,

olen kõigega ja kõigi oludega tuttav: nii kõhtu täis sööma kui nälgima, elama nii jõukuses kui puuduses.” Sest ta lisab siin järgmises salmis: „ Ma suudan kõik tema läbi, kes teeb mind vägevaks.”

Seega, kui Jumal teeb inimese vägevaks, siis võib ta taluda igasuguseid tingimusi. Kui tal on head ajad, siis tänab ta Jumalat nende eest. Kui on halvad ajad, siis on ta samuti tänulik, et siiski elus püsib. Ja see ongi see jumalakartuse tulu, millest Paulus siin kõneleb. See pole materiaalne tulu, vaid on hingeline tulu.

Edasi aga hakkab Paulus meie kirjakohas kõnelema rahast. Pean tunnistama, et pole kunagi hästi mõistnud neid, kes raha ihaldavad. Võib-olla seetõttu, et mul ja mu lähedastel pole suurt rikkust kunagi olnud ja ma ei oska seda ihaldada. Või mõnel muul põhjusel. Nõnda, kui ma loen siin Pauluse sõnu „Jah, kõige kurja juur on rahaarmastus, sest raha ihaldades on mõnedki eksinud ära usust ja on ise endale valmistanud palju valu”, siis noogutan mõttes: „Jah, küllap nii on!” Ise aga sellest valust aru ei saa.

Pidasin möödunud neljapäeval samal teemal piiblitundi ja avaldasin samasugust arvamust, et rahaarmastus ja sellega seotud valu on mulle arusaamatu. Siis aga kuulasin koju sõites ERR-i uudiseid ja jäin mõttesse. Küllap oli see Jumala vastus minu küsimusele!

Nimelt oli tolle uudistesaste esimene uudis see, et Eesti valitsus taotles Ida-Virumaa ettevõtte Silmet äripartneri Solikamski tehase ja selle direktori Ruslan Dimuhamedovi eemaldamist Euroopa Liidus Venemaale tehtavate sanktsioonide ettepanekust.

Kohe seejärel oli teine uudis aga see, et Moskvale alluv Eesti Õigeusu Kirik ja Pühtitsa klooster esitasid Euroopa Inimõiguste Kohtule kaebused kirikute ja koguduste seaduse muudatuste pärast, mille kohaselt juhul, kui kui 28. detsembriks 2026 ei ole kirik ja klooster sidemeid Vene Õigeusu Kirikuga katkestatud, kavatseb EV siseminister pöörduda kohtusse nende sundlõpetamiseks.

Ja siis ma mõtlesin, et kuidas küll need kaks juhtumit on sarnased! Eesti riik taotleb oma majandushuvide pärast erandit Venemaale kehtestatavais sanktsioonides. Ja samas sundlõpetab tegevuse kirikul, kes on seotud Venemaaga. Kuid mis alustel? Silmet on seotud Venemaaga raha pärast, EKÕK aga Jumala pärast. Kui väidetakse, et riik ei saa kuidagi sidemeid Venemaaga katkestada, sest muidu ei saa toota teatud kaupu, siis miks ei või üks kirik väita, et ta ei saa katkestada sidemeid oma Venemaal asuva emakirikuga, kuna siis tuleks katkestada sidemed Kristuse kogudusega? Kui Silmeti tehas on kunagi ehitatud selleks, et Solikamski tehase toodangut edasi töödelda ja sõltub sellest sajabrotsendiliselt, siis võib ka öelda, et Eesti õigeusklikud, kes kuuluvad Moskva patriarhaati, sõltuvad samuti sajabrotsendiliselt oma emakirikust.

Ja mulle tundub, et nüüd ma saan aru sellest rahaarmastusest kui kurja juurest, millest apostel Paulus meie kirjakohas kõneleb. Rahaarmastuse nime on inimene valmis lahti ütlema oma põhimõtetest. Ja mida on usk oluliselt erinevat kui põhimõte.

EKÕK-i emakirikut, Moskva Patriarhaati võib süüdistada agressioonile kaasa aitamises, kuid kas ei aita selline Eesti riigi käitumine samuti agressioonile kaasa? Ja seda mitte Jumala armastamise tõttu, vaid raha armastamise tõttu?

Andku Jumal, et mul poleks mu järeldustes õigus! Sest kui Paulus ütleb, et need, „kes tahavad ... rikastuda, ... langevad kiusatusse ja lõksu, paljudesse rumalaisse ja kahjulikesse himudesse, mis vajutavad inimesed sügavale hävingusse ja hukatusse”, siis tuleb ometi härdalt Jumalat paluda, et selline saatus ei tabaks lõpuks meie riiki!

Täna on lõikustänupüha ja me täname Jumalat selle eest, mida oleme saanud koguda oma salvedesse – kas siis materiaalseisse või vaimseisse. Võib-olla pole meie seas enam niipalju põllumehi kui oli ajal, mil see lõikustänupüha pidamise komme tekkis. Ehkki aiapidajaid meie hulgas ju on ja seda näitavad ka altarile toodud sügisannid.

Seepärast on võib-olla tänapäeval selle lõikustänupüha mõte just see, et me täname Jumalat selle eest, mis meil on – just täpselt nii nagu apostel Paulus meie kirjakoha algul ütleb. Võib-olla oleme arvestanud paremate tulemustega, kuid ka neil, mis meil on, pole ju lõpuks midagi viga. Kui on puudus, siis tänaagem inimeste eest, kes on aidanud. Kui on haigust, siis tänaagem arste, kes on saanud ravida ja Jumalat, kes siiski eluvaimu on kinkinud. Kui oleme rahulolematud oma riigiga (nagu mina ennist pahandasin), siis tänaagem samuti Jumalat, et meil on veel rahu.

Inimlikust mõistusest ei suuda me näha olukordade häid külgi, sest meil pole seda informatsiooni tulevikust, mis on Jumalal. Ent Jumal võib kogu halva heaks pöörata. Ja kui suur õnnistus on veel siis, kui me oma elus näemegi seda head!

Aamen.